

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

2019. gada 23. aprīlī Nr. 1-6/7

Uz 2019. gada 22. marta Nr.1-04/117-pav

**Latvijas Republikas Satversmes tiesas
tiesnesei Daigai Rezevscai**

Jura Alunāna iela 1

Rīga, LV - 1010

Par viedokli lietā Nr.2019-01-01

Latvijas Republikas tiesībsargs ir saņēmis Latvijas Republikas Satversmes tiesas tiesnese Daigas Rezevskas 2019. gada 21. marta lēmumu, ar kuru tiesībsargs ir atzīts par pieaicināto personu lietā Nr.2019-01-01 „Par Civillikuma 163. panta ceturtās daļas 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96. un 110. pantam” (turpmāk – Lieta Nr.2019-01-01). Lēmumā lūgts rakstveidā izteikt viedokli par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 96. un 110. pantam, kā arī citiem jautājumiem, kuriem tiesībsarga ieskatā varētu būt nozīme lietā.

[1] Apstrīdētās norma noteic, ka “Par adoptētāju nedrīkst būt persona, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas”.

Norma pašreizējā redakcijā ir spēkā kopš 03.12.2015., kad no tās tika izslēgts vārds “tīšiem”.¹ Laikā no 01.01.2013. līdz 02.12.2015. norma noteica, ka “Par adoptētāju nedrīkst būt persona, kura sodīta par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, — neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas.”²

Sākotnēji (līdz 01.01.2013.) Civillikuma 163. pantā bija noteikumi par adoptētāja vecumu un rīcībspēju, citu nosacījumu nebija.

¹ 29.10.2015. Likums Grozījumi Civillikumā 2. pants: “Izslēgt 163. panta ceturtās daļas 1.punktā vārdu "tīšiem"”, stājās spēkā 03.12.2015.

² 29.11.2012. likuma Grozījumi Civillikumā 38. pants, stājās spēkā 01.01.2013.

Apstrīdētā norma ir absolūts šķērslis personai, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības draudējumu, kļūt par adoptētāju.

[2] Saskaņā ar Civillikuma 172. pantu adopcijas rezultātā adoptētais kļūst par adoptētāju ģimenes locekli, un adoptētājs iegūst tiesības īstenot aizgādību. Tādējādi apstrīdētā norma ierobežo personas tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi.

[3] Tiesībsarga ieskatā apstrīdētās normas kontekstā Satversmes 96. pantā noteiktās tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību un 110. pantā noteiktās tiesības uz ģimenes, vecāku un bērnu tiesību aizsardzību ir savstarpēji saistītas, tāpēc aplūkojamas kopsakarībā. Lai izvērtētu, vai apstrīdētā norma (ierobežojums) atbilst Satversmes 96. un 110. pantam, ir jāizvērtē, vai:

- 1) vai ierobežojums noteikts ar pienācīgā kārtā pieņemtu likumu;
- 2) vai ierobežojumam ir leģitīms mērķis;
- 3) vai ar to ir iespējams mērķi sasniegt un vai ierobežojums ir samērīgs.

[4] Izvērtējot, vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu, jāpārbauda, vai likums:

- 1) pieņemts, ievērojot normatīvajos aktos paredzēto kārtību;
- 2) izsludināts un publiski pieejams atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- 3) pietiekami skaidri formulēts, lai persona varētu izprast no tā izrietošo

tiesību un pienākumu saturu un paredzēt tā piemērošanas sekas.³

Augstākā tiesa savā pieteikumā Satversmes tiesai ir norādījusi, ka nav šaubu, ka apstrīdētā norma ir pieņemta, ievērojot normatīvajos aktos paredzēto procedūru un kārtību, kā arī izsludināta un publiski pieejama atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Šādam viedoklim pievienojas arī tiesībsargs.

Tāpat atzīstams, ka apstrīdētajā normā ir ietverts aizliegums konkrētām personu kategorijām kļūt par adoptētājiem un apstrīdētajā normā ietvertais aizliegums kopsakarā ar Krimināllikumu ir formulēts pietiekami skaidri.

Vienlaikus Augstākā tiesa ir norādījusi, ka pastāv šaubas par to, vai apstrīdētajā normā paredzētais absolūtais aizliegums ir noteikts tādā procedūrā, kura atbilst labas likumdošanas principam.

Satversmes tiesa jau vairākkārt ir secinājusi un pēdējā laikā pat īpaši uzsvērusi, ka, lai noteiktu, vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, cita starpā, ir jāvērtē, vai likumdevējs, pieņemot normu, ar kuru tiek ierobežotas cilvēktiesības, ir ievērojis labas likumdošanas principu.⁴

Uzskatu, ka ir kritiski aplūkojams process, kura gaitā tika ierosināti Civillikuma grozījumi, kas ievieša absolūtu ierobežojumu kļūt par adoptētājiem attiecībā uz sešām personu kategorijām, bet likumprojekta sākotnējās ietekmes izvērtējumā (anotācijā) (likumprojekts „Grozījumi Civillikumā” (Nr.53/Lp11)) pie normas

³ Sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr.2017-30-01 13.punktu.

⁴ Sk., piemēram, Satversmes tiesas 2019. gada 6. marta sprieduma lietā Nr.2018-11-01 18.punktu.

nepieciešamības ir norādīts pamatojums, kas attiecas tikai uz vienu no šīm personu kategorijām, turklāt uz to pašu – nepilnīgi. Konkrētāk, likumprojekta anotācijā attiecībā uz izdarāmajiem grozījumiem Civillikuma 163.panta visā ceturtajā daļā norādīts: *“Civillikumā nav precīzi noteiktas personu, kuras nedrīkst būt adoptētāji, loks. Tāds būtu bērnu drošības interesēs nosakāms, lai neveidotos situācija, ka bērnu adoptē, piemēram, persona, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību pret bērnu”*. Jānorāda, ka anotācijā minētais pamatojums tieši neattiecas uz apstrīdēto normu, bet attiecas tikai uz Civillikuma 163. panta ceturtās daļas 2.punktu un arī tikai daļēji, jo minētais punkts nosaka plašāku ierobežojumu – par adoptētāju nedrīkst kļūt ne tikai persona, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību pret bērnu, bet pret jebkuru personu. Turklāt arī nav norādīts un, kā izriet no Augstākās tiesas pieteikumā minētā, arī tālāk likumdevējs nav vērtējis to, ka adopcijas procesā var pastāvēt vairākas atšķirīgas situācijas atkarībā no tā, kādas potenciālajam adoptētājam ir iepriekšējās attiecības ar bērnu. Bērns var nākt no ārpusģimenes aprūpes institūcijas, bet viņš var būt arī potenciālā adoptētāja ģimenes loceklis, ar kuru jau ilgstoši tiek dzīvots kopā.

Anotācijā attiecīgi arī nav analizēts, vai tiešām ir nepieciešams noteikt šādu absolūtu aizliegumu bez nekādas iespējas to pārskatīt. Tomēr likumdevējs šo aspektu nedaudz ir apspriedis Juridiskās komisijas sēdē, lemjot par likumprojektu „Grozījumi Civillikumā” (Nr.53/Lp11) pirms otrā lasījuma. Šajā sēdē deputāts A.Judins norādīja uz faktu, ka likumā noteiktais ierobežojums (gan tieši nerunājot par apstrīdēto normu, bet par Civillikuma 163. panta ceturtās daļas 2. punktu) ierobežos personas tiesības adoptēt uz visu mūžu, pat ja viņš visu turpmāko dzīvi nekādus noziedzīgus nodarījumus vairs neizdarīs. Deputāts komisijas sēdē norādīja, ka būtu vērtējams, vai tiešām visos gadījumos, kad persona sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, šādu ierobežojumu likumā vajag iekļaut. Tātad vismaz attiecībā uz šo aspektu nevar teikt, ka likumdevējs likumdošanas procesa laikā to nebūtu apsvēris. Turklāt likumdevējam bija plašas iespējas pirms katra lasījuma izdiskutēt jebkuras neskaidrās normas, jo likumdošanas process notika parastajā kārtībā un no likumprojekta pieņemšanas pirmajā lasījumā līdz pieņemšanai 3. lasījumā pagāja vairāk kā gads.

Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, uzskatu, ka, lai arī normas pieņemšanas laikā nav pilnvērtīgi ievērots labas likumdošanas princips, tomēr trūkumi likumdošanas procesā nav tik fundamentāli, lai varētu apgalvot, ka attiecīgais ierobežojums nav noteikts ar likumu.

[5] ANO Bērnu tiesību konvencijas 19. pants uzliek dalībvalstij pienākumu veikt visus attiecīgos likumdošanas, administratīvos, sociālos un izglītošanas pasākumus, lai ikvienu bērnu aizsargātu pret fizisku vai psiholoģisku vardarbību, miesas bojājumiem vai nežēlīgu, nevērīgu vai nolaidīgu izturēšanos, sliktu izturēšanos vai ekspluatāciju. Bērna tiesības neciest no vardarbības noteiktas arī Bērnu tiesību aizsardzības likuma 9. panta otrajā daļā: *“Pret bērnu nedrīkst izturēties cietsirdīgi, nedrīkst viņu mocīt un fiziski sodīt, aizskart viņa cieņu un godu.”*

Kā jau iepriekš minēju, 2012. gada 29. novembra likuma “Grozījumi Civillikumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) kā tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamības pamatojums attiecībā uz personām, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību, norādīts, ka Civillikumā nav precīzi noteikts personu, kuras nedrīkst būt adoptētāji, loks. Tāds būtu bērnu drošības interesēs nosakāms, lai neveidotos situācija, ka bērnu adoptē, piemēram, persona, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem pret tikumību un dzimumneaizskaramību pret bērnu.⁵ No minētā izriet, ka arī apstrīdētās normas mērķis ir bērnu drošības interešu aizsardzība.

Latvijas Republikas Saeima savā atbildes rakstā šo mērķi ir izvērsusi plašāk – bērnu drošības interesēs maksimāli novērst iespējamību, ka bez vecāku gādības palicis bērns adopcijas rezultātā nonāk tādu personu ietekmē, kuras ir pastrādājušas vardarbīgus noziegumus, proti, maksimāli novērst iespējamību, ka bērns pēc adopcijas nonāk vidē, kurā tiek pakļauts vardarbībai.⁶

Secināms, ka likumdevējs ar apstrīdēto normu ir vēlējis pasargāt bērnus no nonākšanas tādu personu aizgādībā, kas iepriekš sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību, tādējādi samazinot risku bērnam ciest no vardarbības ģimenē. Apstrīdētajai normai ir leģitīms mērķis – bērna aizsardzība no visa veida vardarbības ģimenē.

[6] Lai izvērtētu ar apstrīdēto tiesību normu noteiktā ierobežojuma samērīgumu, jāpārbauda: 1) vai likumdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai ierobežojums ir atbilstošs, t.i., vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu. Ja, izvērtējot tiesību normu, tiek atzīts, ka tā neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tad tā neatbilst arī samērīguma principam un ir prettiesiska.⁷

[7] Satversmes tiesa ir norādījusi, ka likumdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai, ja ar konkrēto regulējumu šis mērķis tiek sasniegts.⁸

Ar apstrīdēto normu leģitīmo mērķi varētu sasniegt gadījumā, ja par vardarbīgu noziegumu sodītā persona ir bīstama apkārtējiem (persona ar augstu vardarbības risku) un vēlas adoptēt bērnu, ar kuru tā nedzīvo kopā, piemēram, bērnu no ārpusģimenes aprūpes institūcijas. Tādā gadījumā bērns tiktu pasargāts no iespējamās vardarbības ģimenē.

Ar apstrīdēto normu leģitīmo mērķi nevar sasniegt, ja par vardarbīgu noziegumu sodītā persona ir bērna vecāka laulātais, jo neatkarīgi no iespējas bērnu adoptēt bērns dzīvo kopā vienā ģimenē ar iepriekš sodīto personu. Arī Saeima savā atbildes rakstā vērš uzmanību, ka ģimene var pastāvēt arī starp tādām personām, kuru attiecības nav nostiprinātas ar bioloģiskām vai juridiski atzītām saitēm, un norāda, ka valsts neliedz

⁵<http://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/58DDCD69C293BEA3C225793D004D5304?OpenDocument> 5.3. apakšpunkts.

⁶ Latvijas Republikas Saeimas atbildes raksts, 2.lpp.

⁷ Satversmes tiesas 2007. gada 16. maija sprieduma lietā Nr.2006-42-01 11.punkts.

⁸ Satversmes tiesas 2017. gada 24. novembra sprieduma lietā Nr. 2017-07-01 18. punkts.

izskatāmās lietas pamatā esošās administratīvās lietas pieteicējam nedz dzīvot kopā ar savas laulātās bērnu, nedz arī veidot ar laulātās bērnu ģimeniskas attiecības.⁹

Ar apstrīdēto normu leģitīmo mērķi nevar sasniegt arī gadījumā, ja laulātie, no kuriem viens ir par vardarbīgu noziegumu sodīta persona, apstrīdētās normas radīto šķēršļu dēļ nevar ārpusģimenes aprūpē esošu bērnu adoptēt kopīgi. Pēc laulības šķiršanas bērnu var adoptēt viens no bijušajiem laulātajiem (iepriekš nesodīta persona) un pēc adopcijas apstiprināšanas turpināt kopdzīvi ar sodīto personu vai atkārtoti noslēgt laulību.

Arī gadījumā, ja bērnu ir adoptējusi viena iepriekš nesodīta persona, pastāv iespēja, ka šī persona stāsies laulībā vai uzsāks kopdzīvi ar personu, kura sodīta par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar vardarbību. Ar apstrīdēto normu nav iespējams nodrošināt, ka bērns pēc adopcijas nenonāk saskarsmē ar iepriekš par vardarbīgiem noziegumiem sodītām personām.

Gadījumā, ja par vardarbīgu noziedzīgu nodarījumu sodītai personai nav konstatējams vardarbīgas uzvedības risks, liedzot kļūt par adoptēju, ar apstrīdēto normu leģitīmais mērķis – bērna aizsardzība no vardarbības ģimenē - netiek sasniegts un nepamatotais ierobežojums ierobežo adoptējamo bērnu tiesības uzaugt ģimenē.

[8] Apstrīdētā norma attiecas uz visām personām, kuras ir sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, un vēlas adoptēt bērnu, neatkarīgi no citiem apstākļiem:

- 1) vecuma, kādā noziedzīgais nodarījums ir izdarīts;
- 2) laika perioda, kas pagājis kopš noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, un personas uzvedības pēc sodīšanas;
- 3) vai adoptējamais bērns faktiski dzīvo kopā vienā ģimenē ar sodīto personu, piemēram, kā ar aizbildņa vai vecāka laulāto vai kopdzīves partneri, un starp viņiem ir izveidojušās patiesas vecāka un bērna attiecības;
- 4) cik ilgi starp adoptējamo bērnu un sodīto personu pastāv vecāku un bērnu attiecības u.tml.

Normatīvie akti nenosaka personas tiesības kļūt par adoptētāju, bet nosaka tiesības pretendēt uz adoptētāja statusa iegūšanu, lūdzot bāriņtiesai izvērtēt savu piemērotību adoptētāja statusam. Izvērtēšanas laikā bāriņtiesa izvērtē vairākus apstākļus, tostarp psihiatra atzinumu par personas psihiskās veselības stāvokli,¹⁰ novērtē adopcijas motivāciju, ģimenes locekļu savstarpējās attiecības un spējas izaudzināt bērnu, kā arī nosūta personu pie psihologa, kurš ir ieguvis vismaz maģistra grādu psiholoģijā un kura profesionālā darbība bērnu un ģimenes izpētē ir vismaz piecus gadus ilga, lai saņemtu atzinumu par piemērotību adopcijai.¹¹ Pēc personas atbilstības izvērtēšanas un ģimenes izpētes pabeigšanas bāriņtiesa pieņem atbilstošu lēmumu¹² - par personas atzīšanu par adoptētāju vai atteikumu atzīt personu par adoptētāju.

⁹ Latvijas Republikas Saeimas atbildes raksts, 9.lpp., 11.lpp.

¹⁰ 2018. gada 30. oktobra Ministru kabineta noteikumu Nr. 667 "Adopcijas kārtība" 17.6. apakšpunkts.

¹¹ Turpat 23.1., 23.7. apakšpunkts.

¹² Turpat 24. punkts.

Ministru kabineta noteikumu projekta „Adopcijas kārtība” sākotnējās ietekmes izvērtējumā (anotācijā) norādīts: “Lai novērstu risku bērnam tikt pakļautam nokļūt apdraudošā situācijā adoptētāja ģimenē, svarīgi ir izvērtēt ne tikai adoptētāja emocionālā brieduma pakāpi, bet arī pārlicināties, ka adoptēja veselības stāvoklis nevar radīt kaitējumu vai apdraudējumu bērnam. (..) Noteikumu projekts paredz, ka adoptētājam bāriņtiesai ir jāiesniedz psihiatra un narkologa atzinumu par veselības stāvokli. Psihiatrs savā atzinumā norāda, vai personai ir vidēji, mēreni, smagi vai ļoti smagi izteikti psihiskie traucējumi, kā arī norāda informāciju par speciālo (psihiatrisko) kontraindikāciju esību, tas ir, terapeitiski rezistenti psihotiski traucējumi, kuru dēļ persona ir bīstama apkārtējiem vai sev (augsts agresijas vai autoagresijas risks); antisociāla, emocionāli labila, paranoīda personība, organiski personības un uzvedības traucējumi, persona ar augstu agresīvas (vardarbīga, destruktīva) uzvedības risku, patoloģisku tieksmju izbrīvēšanos. (..) Šīs informācijas saņemšana bāriņtiesai ļautu mazināt iespēju, ka adoptētājs ar psihiska rakstura traucējumiem vai kuram ir atkarība no psihoaktīvām vielām, iegūtu adoptētāja statusu un pakļautu bērnus vardarbības riskam. Lai gan Civillikumā attiecībā uz adoptētāju kā kritērijs nav izvirzīta iedzimtu vai iegūtu slimību esamība, adopcijas procesā ir saskatāma analogija ar aizbildnības nodibināšanas procesu bērnam, kad tiek izvērtēts, vai personas faktiskais veselības stāvoklis ietekmē vai neietekmē spēju pilnvērtīgi aprūpēt bērnu, ņemot vērā paša bērna vecumu un veselības stāvokli, līdz ar to adoptētāja veselības stāvokļa izvērtēšana atbilst bērna labāko interešu nodrošināšanai. (..) Personas veselības stāvoklis pats par sevi nevar būt par pamatu adopcijas atteikumam, bet tas ir jāvērtē kopsakarā ar visiem pārējiem lietas materiāliem.”¹³

ANO Bērnu tiesību komiteja savā Vispārējā komentārā Nr.13 (2011) par bērnu tiesībām būt brīvam no visu veidu vardarbības uzsver, ka bērnu aizsardzībai no vardarbības ir jāveic proaktīvi, mērķtiecīgi pasākumi, lai mazinātu riska faktorus, kuriem var būt pakļauti atsevišķi bērni vai bērnu grupas kopumā vai konkrētās situācijās. Tie var būt ar vecākiem saistīti riska faktori, piemēram, vielu pārmērīga lietošana, garīgās veselības problēmas un sociālā izolācija.¹⁴

Ņemot vērā, ka personas piemērotība adoptētāja statusam ikvienā gadījumā tiek individuāli izvērtēta un izvērtēšanai kā obligāti dokumenti jāiesniedz psihiatra atzinums par personas psihiskās veselības stāvokli un psihologa atzinums par piemērotību adopcijai, tiesībsarga ieskatā ar apstrīdēto normu noteiktais absolūtais aizliegums personai, kura sodīta par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, kļūt par adoptētāju ir nesamērīgs.

¹³ <https://likumi.lv/ta/id/302796-adopcijas-kartiba>

¹⁴ Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu tiesību komitejas Vispārējā komentāra Nr.13 (2011) par bērnu tiesībām būt brīvam no visu veidu vardarbības 72. punkta f apakšpunkts.

Valstij ir pienākums preventīvi aizsargāt bērnus no vardarbības ģimenē un nepieļaut adopciju, ja pastāv risks, ka adoptētājs varētu būt pret bērnu vardarbīgs. Tomēr preventīvajiem pasākumiem ir jābūt nepieciešamiem un mērķtiecīgiem, līdz ar to sodīšanas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, fakts pats par sevi nevar būt par pamatu absolūtam adopcijas aizliegumam, bet tas pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas ir rūpīgi jāizvērtē kopsakarā ar visiem pārējiem lietas materiāliem.

[9] Latvijas Republikas Saeima savā atbildes rakstā norāda, ka dažādos likumos, kas paredz bērna tiesību un interešu aizsardzību, ir noteikti vienādi ierobežojoši kritēriji, lai maksimāli pasargātu jebkuru nepilngadīgo no ilgstošas saskarsmes ar tādām personām, kuru rīcība jebkad ir bijusi vēsta uz citas personas apdraudējumu, vai nu pielietojot vardarbību, vai ar to draudot. Tādējādi likumdevējs ir bijis konsekvents šo ierobežojumu nepieciešamības izvērtēšanā un noteikšanā.¹⁵

Vērtējot apstrīdētās normas samērīgumu, ir jāņem vērā, ka Satversmes tiesa 2017. gada 24. novembra spriedumā lietā Nr. 2017-07-01 vērtēja vienu no šādiem absolūtiem aizliegumiem un secināja, ka absolūts aizliegums ir pieļaujams, ja likumdevējs ir pamatojis arī to, ka, paredzot izņēmumus no šā absolūtā aizlieguma, pamattiesību ierobežojuma leģitīmais mērķis netiktu sasniegts līdzvērtīgā kvalitātē. Proti, likumdevējam, nosakot absolūtu aizliegumu, ir ne tikai jāpamato šāda aizlieguma nepieciešamība, bet arī jāpārlicinās par to, ka absolūts aizliegums ir vienīgais līdzeklis, ar kuru var sasniegt pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi.¹⁶

Tiesībsarga ieskatā apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 96. un 110. pantam, jo pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi var sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.

Tiesībsargs

J.Jansons

¹⁵ Latvijas Republikas Saeimas atbildes raksts, 3.lpp.

¹⁶ Satversmes tiesas 2017. gada 24. novembra sprieduma lietā Nr. 2017-07-01 19.3. apakšpunkts.